

Franckesche Stiftungen zu Halle

Centrum securitatis To gest, Swetlé wymalowánj, gak w samém gediném Bohu, a pokorném se gemu na wssecku ge' wuli oddánj a poddánj wssecka dokonalá ...

Comenius, Johann Amos

[Verlagsort nicht ermittelbar], 1632 [i.e. 1633]

Kap. VI.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

[urn:nbn:de:hbz:ha33-1-228795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:ha33-1-228795)

nasse Samoswognost 65
nud Jakoby a lécky strogi? tónj se to
ho zniknauti newi gat? Batsch eu
strachů, hrůj a letání? gaté w my-
sli swirání a nepokogeni? gatěho na
wisseckj strann se wrtěnj, cest a ste-
jet, děr a mezer, gryffů a sfortelů, hle-
dání a lapání? Těsno mnohému,
ne gen w tůji ale y w Swěře bhwá,
tónj sobě gat wprostanniti a bezpe-
čnosti způsobiti newi: gedno my-
šlenj druhým se přihá a bige/a me
in rim leda šust, leda chřest, letání
a bájeť mnozi. Wsbnj takow li-
bē! A tdo takow neni tdo foli Sa-
moswognosti swázán? Ale powaž-
me co dále statowmi bhwá.

Kap: VI Že prostředek a
Wrch spletků nassich gest Gi-
nudoſt (to aest, giudy než w Cen-
trum pomocy hledání) konec pak
Stracem wseho a zausťání.

Rdo na wodách se plawě, ne-
opatrnosti něqatau slodi w-
S ij. padne

64 Wych spletku nassich
padne, a w nebezpečnosti zatopeni
se, postaveného se mudi, chytá se če-
ho dopadnutí mŕ, by sláma byla,
by tráva, by píseň, by cokoli, an se ro-
slecko trhá, roslecko vhybá, roslecko s
ním tone: tak se nebudeš z lodí, aniž
wypade, retován, nelze než vronau-
ti. Tak se nám děje, když nás Sa-
mostvognost i Centrum bezpečnosti
(aenŕ gest Bůh) wtvábi, a do tako-
wých motanin, gatŕ gŕ vŕázá, wve-
de, se nenalézající mŕ tdrŕeni sebe
a wŕech stŕech sami w sobě dostateč-
nosti, radu a mochn, lectams ginam
o radu a pomoc se obrachme, wŕkol
sebe hmaragice, a gednat toho ged-
nat onoho se chpragice: an se oby-
čegně s námi roslecko trhá, a boŕí.

*Al gat na-
posledy na-
mŕonu azau
ŕánŕ pří-
wodi.* proto se žádný twor sám sobě, nerch-
li ginému, dostatečný není. W pří-
cházíme naposledy na počínání o-
rŕsem rŕsŕdn, a tak na zausŕání.

Al A eut se troge zŕe, gedno dru-
hŕm sŕhŕ: *Al* Wtedně, prachně sta-
roŕlŕwě, a boleŕtŕně, proŕŕedŕŕŕ tŕacho-
wání sebe wŕhledáwání. *Al* Dru-
he, bla-

Ginudost gest.

hč, bláznivě a powěrně, gešli že ge
widime, wně dauffáni, tal že se leda
dčewu, leda kamenu, leda dšte, leda
člowětu, leda saranu, swěti člowět.

¶ Pakli prostředku nagsti nemůž,
a neb že mu chybí, a nišdež nic vo-
mocy nechce a nemůž, repru se leka,
dělš, třese, a z netrpělivosti a zauffal
strol buš sobě sám žtvor odgimá,
neb se w rauhání proti Bohu dáwá,
a tak sobě sám k zarraceni pomáhá.
Toť gest ta bezedna hlubina, to po-
slednj wir motanin lidšťach, kterčž
possecky nás naposledy sehleuge, nad
kterčmi se nelmilowává a newy-
chvacuge Bůh.

¶ Příklady toho některé wlime.

Prwnj Člowěk Adam gal se
rychle z Centrum wydal, hned
nepozog w srdcy swěm znamenat: a
radn tomu v sebe newěda, začal gi
třom sebe hledati. A tu giš; Samo
swoznosti do Ginudosti wessel, po-
niž se mizerně sem tam motal a ja-
plerat, čim dal čim wic. Wida ja-
gistě an had, prwnj geho Kádce,
I ij. I ij.

Příklad to-
ho prwnj na
Adamowi
w Kagi.

66 Wsch spletki nášich

Který ho wio wwedl. se pítal: a E
 wa, drachý Xádec, chromená stala,
 sama sobě co počim newěduc: W chý
 tít se nebechý listi sfikoněho, že se mu
 čisté šrotě idalo, přihodně k rtkry
 ti nahoty: ale to nic nepřesřelo. W
 bžet, w počit do haustř, a zale k co
 newblaub mohl, myslé že se dobře
 střyl: ale nepomohlo ani to, wsta-
 žen edtud, a postavil se s hanbau
 w očich Božich: kdež opět se nepřiv-
 te lži na radu vřekl, ne wlastim přiči-
 nu swěho střmání won idage. Za
 obrana tduj mu tlesla, dvtíl se gi-
 ně, rauhánj tonj, scitage hřicha tré-
 ho wianu na Boha, proč mu Zenu
 dal. Ale ant to nepomohlo, Dřel
 mu čten, kterýmž k bidě a smrti od-
 sauzen, a Xáge wrhnán: Anž n-
 kdo ze wšech k-erů pomocn, neb po-
 radci, neb potěšiti mohl. Od tudy-
 by aistě bylo šlo zausfání a zohnu-
 ti, kdyby Bůh byl ruky neod-
 dal, a za slibenim milosti k sobě zase nepřit-
 rhl.

2
 Na San-
 kenti.

Saul Izacký Král, spu-
 stiv

Ginudost gest. 67

šim se bame Běh, tračel ve rodach
 srdce svého. V tohnuval se Běh,
 a vložil gea i Královského Dřív u
 vsaditi. Cemuž Soul srozměm,
 aby se zale vtriditi mohl, vseliga-
 f ch cest vžíval. V Darida (ge-
 bož se Běh na geho místo sroží
 roiděl), vohladii bledánim; y těch
 fieri; mu pšali mordovánim; y
 s vlačem služebníkú a poddaných
 svých, aby ho siron ali a ne opaušie
 li vrossenim; V tčarodegnicím na
 vesledn se vřitánim; ale vesse nadar
 mo, na zausf. n; a bjdne sahynuti
 priedee vřisfel.

Achab opustě Boha Dicu
 svých, pri chnul se Bohu svých;
 vřečel gemu Běh zřazení před vo-
 wěd l. On bránil se zaf mohl, y
 Prorokům (fierel; za buřice proti so-
 bě držel) vřibenim, y Confederac
 s okolními Králi sroaenim, y vřoast
 svých solenim, y vřessmaurnim to-
 f vřatánim. Ale nepomohlo nic,
 z hynu? pte ce bitně.

Jeruzalemskej za časů Sede-
 Buig. chvájle

Na Achab
 towa

Na Jeru-
 salemskej

68 Wřch spletli nassich
chyasse Krále, rozuměje že
rozněwaného a meclu strogichho
proti sobě Boha magi, dali se w wy
hledávání předwňech cest, aby se
přicházegichm pomstám wyhnauti
mohli: Zperňowali sobě město,
muftrowalid, poshlali k Králům
(zvláště Egyptskému a Maurenin
skému) o pomoc; zrakowali s Kal-
degstami o pokog. Wyshkali mezi
jim sem tam Špehěte: zřídili so-
bě Šnězděte, kteří by co přigiti má-
ognámovali, přišo y kauzedlnitá vř
magice. Zachystali se y Koňmi do
brhmi, přislloliby na negičssí, aby
y vřžděli do Egypta, tam y pokla-
dy své napřed wywáželiza co wje to
ho bylo, až vřšáwali s mnohšwjm
rad: gat y jim to odchal Wáh (Isat.
30. a 57.) Wř podobně o Kaldeg-
stých (Kap. 47. 13.) Ale wřsecko to
daremně bylo: Proto že řdn y Wáh
newomáhá, wřšelilá ráda a pomoc
ničim y gest. Řdn on řřihá, zahy-
ne wřřání od rychlého, řřlny nic ne-
vřřwe řřly řřě, a wdany newřřro-
bodi

bodí ſweta mého. W ten ſdož ſe
 Chápá lučiſtí, neoſtogi, čerſtý na
 noby ne přeče, ani ten ſdož na Koní
 ſeždi, di Bůh. (Amos. 2. 14. 15.)

Gidaš, ſtrhl ſe Pána ſwého, a na Gidaš
 ſám poſtranním ſwým i lepiſoware
 ſowě ſwé bſci ſobě zwolow, cho-
 diſ nenprw po ſwých radách, chyeke
 doſti a opatrně. Potom wida, že ja
 webſ, ſ giniſm o radu běhal: ale gi
 nenaleſt. Nebo Pán geg opuſtil, ſpo-
 lu ſowaryſſi před nim ſe rozſtrſywa-
 li, ſarnzewé ho ſfukem odboli, Sa-
 tán ſe ſmál. Takž neſtáſtý Gidaš
 niſdež radý nemida, w jauffáni ſe
 dal: a aby tím ſpiſſe i Swěta do
 propaſti wnpadl, prowazem ſobě kto-
 mu ſám pomohl. O jalofſti, ó bido!
 Ale gaſž geſt ginaſt možně, ſdo ſe
 Boha ſpuſtí? An Paprſkel w Ro-
 le ſdož ſe i Centrum ſwého myſline,
 až ſe do času mezy giniſmi paprſkſy
 držeti a wiſtlati máž; Napoſledy w
 ſſat nemůž než do ſomiti ſe, a i ſola
 wnpadnauti.

Podlé toho příkladu napořád ſe
 wſſechněm

Na Gidaš
 ſowě

Na bezbož-
 ných wuboc

70 Wsch spletků nassich
 wšlechněm bezbožnjšm přihážd
 ačeli se ne gednan zdá, že se gim
 w Samoswognošti gegich dosti da
 ti, winšowé a radn gegich gim gdau
 a wšlecko gim t šlešti gegich napo
 máhá: Naposledy wšak wšdn fio
 mu přichážd, a špeň fdyž i Swěta
 giti magi, že se w štrassliwém samo
 zant nalézagi: tak že tudy tam ne
 wědauc, zaušfáni gest posledni ge
 gich chl, zutnauu gim toho šad
 nšm wamysšicnšm zřásohem nelo
 je. Pšecii otom fdo chcess: Kap.
 20. Jobowu. a Kap: 24. v 23. 24.
 Njem Zalm 37. celi, a 92 v 8. (25)
 7 Pobožnj častofrát dosti hluboko
 do Gindosti y mizenin wcházegi, ch
 zšmi neršitěcnšmi radami a po
 moemt, w ně daušfánim, a neb gich
 šaršnim tak se zarleagi, že naposle
 dy wšlecku radu šratie, zaušfáni bli
 ch bšm i gi. Ale aim nato přichá
 zeti nedowauššu Wán: Wábrš fdyž
 aš s Zaušfalsšwim zārasy, in ac
 i prošted wiru wchwaucue, a t šo
 bš do Centrum bezpečnosti nřhuac.
 Nebylš

7
 Ma pobož
 nyh wšec.

Gimudoſt geſt

71

Nebylſi; Dawid neſolitrae w bráně
 gi; zahynuti, a zauffáni tēmēt, tdy;
 na ſwé od Boha opuſtění naſtjal?
 Nebylſi; Manasſes nad ſamým gi;
 Perlem? Nebylſi y Eter na křiži nad
 gámau zatračen? Nezapleſli ſe y
 Petr welice? řč. Ale ſmilowal ſe
 nad nimi Báh, a ſmilowává y
 nad ginými wywolennými ſwými.
 Je; zahynuti, do n ho; náſ vmodi
 Swognoſt, a potom Gimudoſt ná-
 ſe, ipet náſ ſobě na bezpečno wy-
 tſhge. Ene my ſami; ſebe ne-
 vmíme, ne; ceſtami zahynuti choditi,
 to geſt, ſami w ſobě, a meyn twory,
 ſe ſtauco. Neni; za;giſtě ani gedno
 ho tdo;by cele w Bohu a wáſt geho
 ſrdcem ſtoqe. Swognoſti a Gimu-
 doſti brániti; e vměl: wiſicni; ſme w
 tom, gedn wic w gednom, druh;
 wic w druhém; ro;ki;ženi, wiſicni; ſo-
 bě nad ſluſnoſt pſegeme, wiſicni; ſe
 nad miru o ſebe ſtaráme, wiſicni;
 nad porkebu moſtu ſmého neb ch;
 ho poſtarcháme, wiſicni; ſobě nad
 pſi;lyſ; wrom lahodíme. Paſti nad
 hlawa

Proč y pak
 bo;ni; w di-
 ně; macty
 vyhagi.

72 Wsch spletu nassich.

hlamu ničtice přigde (bez ních)
w Swětc bhu nemuže) tož nerozjme
ludy tam, staráme se, sfrefugeme se
trapime se, a žijot sobě nebezpečn-
stwi hrůz a strachů plný činite: na
proštědych mezy tím sobě, buď že
ge máme neb nemáme, nic než slu-
ši zasládagice. Veden se ríši sáhm
pěkladě, a w nřg dauffa, ginh w přa-
tely, ginh w ibrog a hrabdu, ginh w
sprhse a gestnně, ginh w čerstwost
neh swěch, neb w koně, wozy, lodj, z.
Gesse wišecto gť otklamawatedlně.
Co pomohly Bernšstam idi, a brá-
ny, a jáworn gegich, řdnj se w ních
vjawirali? (Joz. 6.) Co Azomi El-
fati, řdnj w ních naběgi složil? (2.
Paral: (16. 12.) Co Jonášfowi
prutká lodj, řdnj se w ni na wstřan
dal? (Jon. 2.) Co Idumeastam w
soch hradowě, w nichj sobě před M-
přátely ošťati trauffali? (Abdy: v. 3.)
Co Amagnášfowi ge° witezná Woy-
Ra, naněj spolěhal? (2 Paral: 25.)
Wšicni, wšicni, wšicni, na
proštědch, spolěhagich sflamant
lau ob

Ginudost gest. 73

lau, od Swěta počátku: aniž to gi-
nác bñti můž. Protož y přilissnā
w wyhledávání proštědků pečli-
wost, marnost gest a bláznovství.
Ale gediný gest toliko, gediný pod
tim Nebem, bezvečnosti Pori, na tre-
tý tdo keli treffi, tat mnoho gest, ga-
to tdyž tdo z proštěd tosteklého wse-
cto do sebe wchumláwagického wi-
ru, neb praudu, na bñch treffi. D-
temž následuge.

Rap: VII. Ze gediné gest
proci Bjdnostem našim Likař-
ství, nawráceni se do Centrum
genj gest Bñh.

Noněwadž spatižno, že každé
Zworu w Nebi y na Zemi
bezvečnost gest, státi w Centrum, pro-
to že tu wtroženě a wesele w plnosti
swě sloazja na proti tomu zahynutj,
wzdari se z Centrum, proto že tu y
bñed geg kolotání zachwacuge, a
jim až do konce z myšl: Vzešli pa-
trně,

Příklad na
giných Zwo-
řech, je odvo-
dinutj nena-
chazegj tel-
gaje w Cen-
trum.